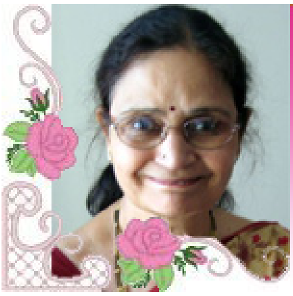

శివాని

మంథా భానుమతి

ముప్పేటలా అల్లుకున్న ముగ్గురు స్నేహితురాళ్ళ ముచ్చటైన కథ.. !

ప్రారంభం..!

"శివానీ! త్వరగా రా. ఇవాళ అహల్య పుట్టినరోజు మర్చిపోయావా?" కాలేజీకి వెళుతూ, శివానీ ఇంటి ముందర ఆగి, పిలిచాను.

శివానీ, అహల్య, నేను... ముగ్గురం ఆరోక్లాసు నుంచీ స్నేహితులం. శివానీ, అహల్య, బి.యస్.సి ఫైనల్ ఇయర్లో ఉన్నారు. నేను బి.ఏ. తెలుగు... మూడవ సంవత్సరం. వాళ్ళ క్లాసులో వందమంది ఉంటే... మా క్లాసులో ఇద్దరు.

ఇంటర్లో, అందరం బై.పి.సి తీసుకుని కుస్తీ పట్టాం. పట్టణంలోని ప్రముఖ విద్యా సంస్థలోనే చేర్పించారు ఇంట్లోవాళ్ళు. మా ముగ్గురిలో, శివానీకి ఆర్థిక సమస్యలు లేవు. అహల్యకి పదోక్లాసులో తొంభైశాతం మార్కులు వచ్చాయి. వాళ్ళిద్దరూ, ఇంటర్లో సులభంగా చేరిపోయారు. అహల్య, వాళ్ళ నాన్న బట్టల కొట్లో పనిచేస్తారు. కుప్తంగా ఖర్చు పెడుతూ, కాలక్షేపం చేస్తున్నారు. తనకి మార్కుల పెట్టుబడితో ఫీజులేకుండా చేర్చుకున్నారు.

మాది, ఎటుకాని పరిస్థితి. మా నాన్నగారు స్కూలు టీచరు. స్కేలైతే బాగానే ఉంటుంది. కానీ, ఒక్కోసారి నెలలతరబడి జీతాలురావు. నా అదృష్టమో, మా అమ్మ కోరిక తీరాలనో.. సరిగ్గా ఇంటర్లో చేరేముందు, ఆర్నెల్ల జీతం ఒక్కసారి వచ్చింది. అయినా నలభైవేలు కట్టగల స్తోమతలేదు మాకు. పైగా, నాకు సైన్సు మీద అంత అభిరుచి లేదు.

కానీ, ప్రవాహంలో కొట్టుకు పోతూ, నేను కూడా మా ఫ్రెండ్స్‌తో చేరాను. వాళ్ళతోటే చదువుకోవచ్చనేది కూడా ఒక కారణం. మా అమ్మ ఎలా సర్దుబాటు చేసిందో నాకెప్పటికీ అర్థకాదు.

ముగ్గురం బాగానే చదివాం. మా శక్తికి మించే.

అహల్యకి కాస్త మంచి రేంకే వచ్చింది. కానీ మా ఊళ్ళో మెడికల్ కాలేజీలో సీటు రాలేదు. వాళ్ళ నాన్న పై ఊర్లో ఉంచి చదివించలేనన్నారు.

ఇంక నా సంగతీ, శివానీ సంగతి చెప్పేదేముందీ! ఏదో పేపర్లో నంబరు కనిపించింది. వాళ్ళిద్దరూ బి.యస్సీలో చేరుతుంటే అమ్మ గొణిగింది నన్ను కూడా చేరమని. కానీ ఈ సారి మాత్రం చాలా పట్టుదలగా ఉన్నాను. "బి.ఏ తెలుగు అంటే ఎవరు పెళ్ళి చేసుకుంటారే" అమ్మ గొడవ.

"ఎవరో! నాకోసం పుట్టే ఉంటాడులే" అప్పుడప్పుడే పెళ్ళిళ్ళు.. సంబంధాలు వెతకడాల గురించి కొంచెం కొంచెం తెలుస్తోంది మాకు.

"వద్దు! నీ ఆశలు దాని మీద రుద్దకు. పిల్లలు అభిరుచిని గౌరవించు." నాన్నగారికి కూడా అమ్మకి పాఠం చెప్పగల ధైర్యం వచ్చింది.

"సరే! మీరిద్దరూ ఏకమైతే నేనేం చేస్తాను?" అమ్మ నిరాశతో వెళ్ళిపోయింది.

నేను ఆనందంగా నాన్నగారికేసి చూసి బొటన వేలు పైకెత్తి చూపించాను. 'గెలిచాను' అన్నట్టుగా.

తొమ్మిదో క్లాసులో ఉండగా హాఫియర్లీ పరీక్ష పేపర్లు ఇస్తున్నపుడు జరిగిందా సంఘటన.

మా తెలుగుటీచరు, కృష్ణవేణిగారు. ఆన్సరు పేపర్లు తీసుకుని క్లాసులోకి వస్తున్నారు. ఆవిడకి, ఆ పేరెలా పెట్టారో కానీ... సార్ధకనామం. నాలుగువేళ్ళ వెడల్పున మోకాలు తాకుతూ ఉంటుంది జడ. ఆవిడని చూసినప్పుడల్లా, భుజాలు దాటని నా రెండు జళ్ళనీ వెనక్కి వేసేసుకునేదాన్ని. అవి మళ్ళీ అంత ఫోర్సుతోటే ముందుకి వచ్చేసేవి.... అది వేరే సంగతి. చక్కని కంఠంతో.. స్పష్టంగా రాగంతో పద్యం చదివి, అర్ధం చెపుతుంటే అందరం కళ్ళార్పకుండా చూస్తూ వినేవాళ్ళం.

కృష్ణవేణి టీచరు పేపర్ల కట్ట బల్ల మీద పెట్టి కుర్చీలో కూర్చున్నారు. ఆవిడ జడ కుర్చీ చెయ్యి ప్రక్కనుంచి నేలమీదకి పాకింది. నేను ఆ జడ వంకే చూస్తున్నాను. తొమ్మిదోక్లాసులోనే ఆవిడ మా క్లాసుకి రావడం మొదలు పెట్టారు. ఇంతకీ మా ఊరు ఆంధ్రదేశం నడిబొడ్డున ఉంది కనుక ఆ మాత్రం ముప్పయి మందైనా తెలుగు క్లాసులో ఉన్నారు. అదే ఏ హైదరాబాదో అయితే.... సెక్షన్లు సెక్షన్లే హిందీ, ఫ్రెంచ్‌లకి వెళ్ళిపోతారట.

"ఇదిగో! అమ్మాయిలూ! తొమ్మిదో క్లాసుకి వచ్చారు. అక్షరాలు రాయడం కూడా రాదు కొంతమందికి. మరి తెలుగులో మార్కులు రావాలంటే ఎలా వస్తాయి? ఏరోజు పాఠం ఆ రోజు ఎంత మంది చదువుతున్నారు?" ఏమిటో! ఈవిడ మార్కులివ్వకుండా సుత్తికొడుతున్నారు క్లాసులో అందరూ గొణుగుతున్నారు.

"వస్తున్నా! సుత్తికాదు ఇకముందైనా కొంచెం శ్రద్ధపెడతారేమోనని. మామూలుగానే.. అందరికీ అరవైశాతంలోపే వచ్చింది. ఒక్క 'సమీరకి తప్ప." ఉలిక్కిపడ్డాను. నేనేం అంత గొప్పగా వ్రాయలేదే పైగా ఒక ప్రశ్నవదిలేశాను కూడాను.

అందరికీ పేపర్లిచ్చి నా పేపరు మాత్రం ఆవిడ దగ్గర పెట్టుకున్నారు. "ఏమ్మా! చెయ్యి నొప్పిపెట్టిందా! పద్యానికి ప్రతిపదార్ధం రాయలేదు. అందుకే ఏకంగా పదిమార్కులు పోయాయి."

"నిజం చెప్పొద్దూ! చెయ్యి నొప్పుట్టే వదిలేశాను. తెలుగు అక్షరాలు ఇంత కష్టంగా ఎందుకు పెట్టారో! ఒక్కో అక్షరం రాయాలంటే చెయ్యి ఎన్ని మెలికలు తిరగాలి." తలొంచుకుని మనసులోనే అనుకున్నాను. "ఇలారా!" నెమ్మదిగా లేచి ఆవిడ పక్కకి వెళ్ళినుంచున్నాను.

"చూడండి. అక్షరాలు అంత ముత్యాల్లా లేకపోయినా స్పష్టంగా ఉన్నాయి. పదానికి పదానికీ మధ్య ఖాళీ స్థలం, కామాలు... ఫుల్‌స్టాప్‌లు అన్నీ ఎక్కడ పెట్టాలో అక్కడ పెట్టింది. ప్రతీ ప్రశ్నకీ కావల్సినంత ఆన్సరు... సరిగ్గా. ఎక్కడా ఒక్క వాక్యం ఎక్కువ రాయలేదు. కానీ ఏంలాభం. నేను మిగిలిన సబ్జక్టుల్లాగే తెలుగులో కూడా తొంభయి శాతం దాటిపోయే పేపరు వచ్చిందనుకుని సంతోషిస్తుంటే... ఒకటిన్నర ప్రశ్నకి ఆన్సరే లేదు." కృష్ణవేణీ టీచరు మాటలకి నాకేం చెయ్యాలో తోచలేదు.

అసలు అంత బాగా రాశానని నాకు తెలీదు. మా నాన్నగారు తెలుగు టీచరవడంతో స్వతహాగా అబ్బిన జ్ఞానం.. ఆయన దగ్గరికి వచ్చిన వాళ్ళతో జరిగే సాహిత్య సమావేశాలు... అటొచ్చీ, ఇటొచ్చీ చెవిన పడిన కష్టం ఏం లేదు. ఒకసారి చదివితేనే పాఠ్యాంశాలు గుర్తుండిపోయాయనుకుంటా.

"ఇదిగో! ఎనభయ్యయిదు మార్కులు. ఇకనుంచయినా బద్ధకించకుండా పేపరంతా రాయి." పేపరు చేతికిచ్చి కృష్ణవేణి టీచరు పాఠం చెప్పసాగారు.

పేపరు తీసుకుని నా సీట్లో కూర్చున్నాను. శివానీ, అహల్య అభినందనపూర్వకంగా చూశారు. నేను కొంచెం సిగ్గుతో తడపడ్డాను. లెక్కల్లో, సైన్సులో వాళ్ళే ఫస్టు మరి.

కానీ... అప్పట్నుంచే 'తెలుగు' మీద అభిమానం పెరిగింది.

నా పిలుపు వింటూనే శివానీ బైటికి వచ్చింది. ఇద్దరం కొంచెం ముందు బయలుదేరి అహల్యా వాళ్ళింటికి వెళ్ళాలని నిన్న సాయంత్రమే అనుకున్నాం. అలాగే ఎనిమిదింటికల్లా అహల్య ఇంటిముందున్నాం. ముగ్గురం.. పరికిణీ, జాకెట్టు, వోణీలు వేసుకుని పొడుగు గొలుసులు వేసుకున్నాం.

"హాపీ బర్త్‌డే డియర్ ఫ్రండ్" శివానీ వన్‌గ్రామ్ గోల్డుతో చేసిన చక్కని బ్రేస్‌లెట్ ఇచ్చింది. కుడిచెయ్యి ముందుకు చాపింది అహల్య. చేతికి పెట్టి, చెయ్యి ఆప్యాయంగా నొక్కి వదిలేసింది శివానీ.

"ప్రియమైన స్నేహితురాలికి పుట్టినరోజు శుభాకాంక్షలు." ఆప్యాయంగా అంటూ స్వయంగా, పూసలతో అల్లిన బుల్లి సంచిని అహల్యకిచ్చాను.

"మీరా తెలుగు బియ్యే అని ఎప్పుడూ గుర్తుచేస్తుంటుందే" అహల్య అంటూ.. బ్రాస్‌లెట్‌తో మరింత మెరిసే పచ్చని చేత్తో పర్సుని పట్టుకుంది.

అహల్యది పచ్చని పసిమిఛాయ, ప్రశాంతమైన నవ్వు మొహంతో, సాత్వికంగా ఉంటుంది. మాట, నడక అంతా నెమ్మదే చూడగానే పొందికైన ఆడపిల్లలంటే ఇదే, అనిపిస్తుంది. ఏ అలంకారం లేకపోయినా, ఎంతమందిలో ఉన్నా ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తుంది.

ఇంక నేను... సమీర అని ఎలా పేరు పెట్టారో కానీ, సుడిగాలిలా అందరినీ చుట్టేస్తుంటాను. ఏదయినా అనుకుంటే వెంటనే చేసెయ్యవలసిందే. గలగలా మాట్లాడుతూ, అందరినీ నవ్విస్తూ.... మధ్యలో తెలుగు భాషా పరిజ్ఞానాన్ని ప్రకటిస్తుంటాను. కాలేజీలో డిబేట్స్, ఎస్సేరైటింగ్‌లలో నాదే ఫస్ట్‌ప్రైజు. కాలేజ్ మ్యాగజైన్స్‌కీ, వీక్లీలకీ అప్పుడప్పుడు కథలూ, కవితలూ పంపుతుంటాను. చాలామటుకు ప్రచురితం అవుతుంటాయి. అహల్యంత అందంగా లేకపోయినా, కళగా ఉంటానంటారు. నవ్వితే కుడిబుగ్గమీద సొట్ట ఆకర్షణ అంటారు. పైగా ఫోటోల్లో బాగా పడతాను.

శివానీ గంభీరంగా ఉంటుంది. మాట, నడక... అంతా ఒక గ్రేస్‌తో సాగుతుంది. తను ధనవంతురాలని చూడగానే తెలిసిపోతుంది. కానీ ఏ అలంకారం ఉండదు. మాలాగే సామాన్యంగానే ఉంటుంది. ఒకోసారి ఎంతో సౌమ్యంగా ఉంటుంది. మేం చెప్పేవన్నీ నవ్వుతూ వింటుంది. సమయం వస్తే తన శక్తి చూపించడానికి వెనుకాడదు. ప్రతీదీ విశ్లేషణతో మాట్లాడుతుంటుంది. మా ఇద్దరి కంటే శక్తిలోనూ, యుక్తిలోనూ కూడా ఎక్కువే.

మా నాన్నగారు చిన్నప్పుడు నేర్పించిన భర్తృహరి సుభాషితాల్లోని ఒక పద్యం ఎప్పుడూ గుర్తుకొస్తుంటుంది నాకు.

"ఆపదల యందు ధైర్యగుణ మంచిత సంపదల యందుదాల్మియున్" ఇది మా 'శివానీ'కి చక్కగా అన్వయిస్తుంది.

ఒకసారి మా ఇంటి ప్రక్కనే ఉన్న గుడిసెలోంచి పెద్దగా ఏడుపు వినిపించింది. ఆరోజు ఆదివారం సాయంత్రం నాలుగయిందేమో. మేము ముగ్గురమే ఉన్నాం. అమ్మా, నాన్నగారు బంధువుల ఇంటికి, తమ్ముడు ఫ్రెండ్స్ దగ్గరికి వెళ్ళారు. ముగ్గురం బైటికి వచ్చాం. అహల్య 'వద్దు' అంటూనే ఉంది. శివానీ గబగబా గుడిసెలోకి వెళ్ళింది. మా ఇంటి ప్రక్కనే ఉన్నా, నేనెప్పుడూ వెళ్ళలేదు.

గుడిసెలో ఇళ్ళల్లో పాచి పనిచేసే సుబ్బమ్మ ఉంటుంది. దానికి ఏడాది కొడుకు. ఇంకా నాలుగన్నా అవకుండా పీకల్దాకా సారా తాగి వచ్చాడు 'రంగడు'.. సుబ్బి మొగుడు. అప్పుడు 'కోడికూర' కోసం గోల. వాడు తోసిన తోపుకి, చంకలో పిల్లాడితో సహా అక్కడున్న బండమీద పడిపోయింది సుబ్బి. అది అరచిన అరుపులే మాకు వినిపించాయి.

శివానీ రంగడ్ని ఈడ్చుకుని బైటకి వచ్చి, నెత్తిమీంచి బాల్చీడునీళ్ళు పోసింది.

"మీరిద్దరూ సుబ్బినీ, కొడుకునీ, డాక్టరు దగ్గరికి తీసుకెళ్ళండి. నా పర్సు తీసుకెళ్ళండి. అందులో సరిపడా డబ్బులుంటాయి. వీడి సంగతి నేను చూస్తాను." నేనూ, అహల్యా మారుమాట్లాడకుండా, రిక్షా తీసుకొచ్చి సుబ్బినీ, కొడుకునీ ఎక్కించి మేం సైకిళ్ళమీద ఫాలో అవుతూ హాస్పటల్‌కి తీసుకెళ్ళాం.

సుబ్బికి కట్టుకట్టించి, పిల్లాడికి పాలు పట్టించి... ఇంటికొచ్చేసరికి అంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. సుబ్బినీ, కొడుకునీ వాళ్ళ గుడిసెలోకి పంపి, మా ఇంట్లోకి వచ్చాం. శివానీ ఏం జరగనట్లు చదువుకుంటోంది.

"ఇదిగో పర్సు. అయిదొందలయింది. కుట్లు వేశారు, ఇంకా యాంటీబయాటిక్స్, బికాంప్లెక్స్ వగైరాలు" పర్సు శివానీ చేతికిచ్చాను. తీసుకుని బాగ్‌లో పెట్టుకుంది.

"అంత డబ్బుంచుకుంటావా నీ దగ్గర!" విస్మయంగా అడిగాను.

"అవును మీరా! ఎమర్జన్సీకి ఉంచుకోమంటారు డాడీ." శివానీ పర్సులో రెండువేలుంది. మాకు నెలంతా గ్రాసం వస్తుంది దాంతో.

"వాడేమయ్యాడు?" అహల్య పుస్తకాలు తీస్తూ అడిగింది.

"తీసుకెళ్ళి పోలీస్ స్టేషన్‌లో అప్పచెప్పాను. నాల్రోజులుంచుకుని బుద్ధిచెప్పి పంపమన్నాను." శివానీ వాళ్ళకి పోలీస్ సర్కిల్లో చాలమంది తెలుసు. శివాని మేనత్త కోడుకు 'రుద్ర' ఐ.పి.యస్‌కి సెలక్టయ్యాడు.

భూపసభాంతరాలమున, బుష్కల వాక్చతుర్వత్వ. మజిబా

హాపటు శక్తియున్, యశము నందను రక్తియు, విద్యయందు వాం

ఛాపరి వృద్ధియున్, బ్రకృతి జన్యగుణంబులు సజ్జనాళికిన్.

ఒక్కరాజ సభల్లోనేమిటి, అన్ని చోట్లా నాకు వాక్చతురత్వం పుష్కలంగానే ఉంది. కానీ అహల్య, శివానీ కూడా... తక్కువ మాట్లాడినా, ప్రతీమాటకీ అర్థం, అంతరార్థం ఉంటాయి.

మేం ఇద్దరం అంత బలవంతులం కాకపోయినా శివానీకి మంచి స్టామినా, బలం ఉన్నాయి. రైతు కుటుంబంలోంచి వచ్చింది, పైగా మాంసాహారి. జన్మతః శక్తివచ్చింది. తనతో తిరిగి తిరిగి, నాకూ అహల్యకి కూడా బలం రాకపోయినా, నీరసం మాత్రం పోయింది.

మా ముగ్గురికీ కూడా "యశమునందనురక్తి, విద్యయందు వాంఛా పరివృద్ధి"... సమృద్ధిగా ఉన్నాయి. మమ్మల్ని ముగ్గురినీ ఒకచోట చూసినప్పుడల్లా నాన్నగారి నోటంట ఈ పద్యం తప్పకుండా వస్తుంది. మొదట్లో అర్థం అయేదికాదు. తెలుగు సాహిత్యామృతాన్ని కొద్దికొద్దిగా రుచిచూడడం మొదలు పెట్టాక. ఒకసారి విశ్లేషించి వినిపించాను. శివానీ, అహల్య ఒకటే చప్పట్లు.

ఇంటర్ అయాక, విభాగాలు విడిపోయినా మా స్నేహం మరింత పటిష్టం అయింది. రోజూ ముగ్గురం మూడు సైకిళ్ళ మీద.. మూడు కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న కాలేజ్‌కి వెళుతుంటే... దారిలో అందరూ పలకరించేవారు, క్రమం తప్పకుండా. కూరగాయల బండివాడి దగ్గరనుంచీ, ఇస్త్రీపెట్టె మల్లమ్మ వరకు. ఎవరైనా మిస్ అయితే సాయంత్రం ఏమయిందో కనుక్కోవలసిందే

మా ఇంట్లో నేనూ, అమ్మా, నాన్నగారూ, తమ్ముడు శేషు ఉంటాం. మధ్యతరగతి కుటుంబాలు ఎక్కువగా ఉండే వీధిలో మా నివాసం. చాలా చిన్న ఇల్లయినా, తాతగారు కట్టించి ఇచ్చిన స్వంత ఇల్లు కనుక ఇంటద్దె లేకుండా కాలక్షేపం అయిపోతుంది. ఒక్క పక్కనే మూడు గదులున్న ఇంటిని మధ్యలో గోడకట్టి రెండు ఇళ్ళుగా చేశారు. ప్రక్కన మూడు గదులింట్లో బాబాయి, పిన్ని వాళ్ళ పిల్లలు శ్యాము, కిరణ్ ఉంటారు. బాబాయ్ బాంకులో పని చేస్తాడు బాబాయి పేరు 'సుబ్బారావు'. పిన్ని పేరు 'శారద'. మా వీధిలోనే ఉన్న 'హార్వర్డ్ కాన్వెంట్'లో టీచరు. శ్యాము పదోతరగతిలో ఉంది. కిరణ్ ఏడోక్లాసు చదువుతున్నాడు.

మా నాన్నగారు నారాయణరావుగారు గవర్నమెంట్ స్కూల్లో టీచరు. ట్యూషన్లు అవీ కుదరని తెలుగు టీచరు. సాయంత్రాలు ఊర్లో ఉన్న సాహిత్యాభిలాషులతో మా వీధి వరండా నిండిపోతుంది. "పైసా సంపాదన లేని పోచికోలు కబుర్లు" అని అమ్మ గొణుగుతుంటుంది.... ఇంట్లో. వచ్చిన వాళ్ళకి మాత్రం నవ్వుతూ టీయో, మజ్జిగో ఇస్తుంటుంది. "అన్నపూర్ణ" కదా!

మా వాటాకి వీధివరండా, హాలు, పెద్ద వంటిల్లు వచ్చాయి. ఇంటి ముందు కొద్దిగా ఖాళీ స్థలం అందులోనే ఓ మందార చెట్టు, గేటు మీంచి ఓ జాజి తీగ ఉన్నాయి. పెరట్లో కొంచెం ఎక్కువే ఉంది జాగా. అక్కడే నీళ్ళ పంపులు, బాత్‌రూం, లెట్రిన్‌లకి పోగా ఇంకా బాగానే ఉంది స్థలం. అందులో ఏవో తీగలు వేసి కూరగాయలు పండిస్తుంటుంది అమ్మ. కూరగాయలేవీ ఎక్కువ కొనక్కర్లేకుండానే గడిచిపోతుంది. రెండరటి చెట్లలో ఒకదానికి ఎప్పుడూ గెల ఉంటుంది. అరటి చెట్టుకింద ఆకుకూరలు, ఇంక తీగలు పెంకుటింటిపైకి పాకి పోయి ఉంటాయి. బాబాయి వాళ్ళ వాటా మీదకి పాకిన కాయల్ని వాళ్ళే కోసుకుంటారు, సంరక్షణ అమ్మ చేసినా. "పోన్లే వాళ్ళు మాత్రం పరాయి వాళ్ళా. అంటుంది" అమ్మ కానీ వాళ్ళు మాత్రం అలా అనుకోవద్దూ!!

పండగలకీ పబ్బాలకీ అందరం కలిసి పూజలు చేసుకుని భోంచేస్తాం. మా ఇంట్లో అమ్మ తెల్లవారుఝామునే లేచి వంటంతా చేసేస్తుంది. పిన్ని.. పిల్లలకి తలంట్లూ ఇల్లు సర్దుకోవడం, చిన్నా చితకా పనులు తెమల్చుకుని వచ్చేసరికి, పనంతా అయిపోతుంది. బాబాయి కొంచెం త్వరగా వచ్చి, పూజగది దగ్గర అలంకారం చేస్తాడు. పూజగది అని ప్రత్యేకం ఏం లేదు. వంటింట్లోనే ఒక మూల చిన అడ్డగోడ కట్టి మందిరం పెట్టారు. అప్పుడు వచ్చి పిన్నీ, పిల్లలు పూజ దగ్గర కూర్చుంటారు. నాన్నగారు గంభీరమైన కంఠంతో మంత్రాలు పఠిస్తుంటే అందరం కలిసి పూజ చేస్తాం.

తర్వాత భోంచేశాక, మళ్ళీ వాళ్ళింటికి వెళ్ళిపోతారు బాబాయి వాళ్ళు. ఒకసారి అమ్మని అడిగాను. "ఎప్పుడూ వాళ్ళు మనింటికి రావడమే కానీ. మనం ఎప్పుడూ వాళ్ళింటికి ఎందుకు వెళ్ళం?" అని.

"ఏమో! నాకెప్పుడూ అనిపించలేదు" అనేస్తుంది అమ్మ.

ఒక్కసారి కూడా వాళ్ళు ఇంటికి రమ్మని కానీ, భోంచెయ్యండని కానీ పిలవరు. వాళ్ళ వాటాకి వచ్చిన మూడుగదుల వాటానీ మార్చి అంతా ఆధునికంగా చేసుకున్నారు. వెనక పెరట్లో వంటిల్లు, భోజనాల గదీ... మధ్యగదికి ప్రక్కగా, ఒక పడకగది వేసుకున్నారు. నేలమీద కూడా తళతళలాడే పాలరాయి వేయించుకున్నారు. పెంకుటిల్లే అయినా క్రింద సరంబీ వేయించుకుని, బూజులూ... దుమ్ము అదీ ఎక్కువరాకుండా చూసుకున్నారు.

పాపం అమ్మ! ప్రతి గురువారం బూజుల కర్రపట్టుకుని దులపాల్సిందే. తాతగారినాటి సిమెంటునేల. పామి కడిగీ కడిగీ, నున్నగా మెరుస్తుంటుంది. ఎంత ఆధునిక సదుపాయాలున్నా మా ఇంట్లో ఉన్న నిరాడంబరత, హాయి పక్కింట్లో కనిపించవు నాకు.

చాలా చాకచక్యంగా పిన్ని అమ్మ చేత పనులు చేయించుకుంటుంది. వాళ్ళు ప్రక్కనుండడం వల్ల వాళ్ళకే ఎక్కువ లాభం. పిల్లల చదువుల్లో కూడా నేను, నాన్నగారు సాయం చేస్తుంటాం.

"అన్నయ్య పెద్దవాడవుతున్నాడు. కాస్త చేసాయంగా ఉంటామని మేం ఇక్కడే ఉంటున్నాం. లేకపోతే బాంకు కాలనీలో కొనుక్కొనేవాళ్ళం." బాబాయ్ ఎవరితోనో అంటుంటే విని నవ్వుకున్నాను.

మా తమ్ముడు శేషు నాకంటే రెండేళ్ళు చిన్న. ఇంజనీరింగు ఫస్టియర్లో చేరాడు ఇంటర్లో కాలేజీ, ట్యుటోరియల్ క్లాసులు అయి ఇంటికికొచ్చేసరికి పది దాటేది. మా ఊళ్ళో కాలేజీలోనే గవర్నమెంటు కోటాలో సీటు వచ్చింది. అయినా మా తాహతుకి ఎక్కువే. అమ్మ ఇంకొంచెం పొదుపు పాటించి, చిట్టీలు పాడి వాడిని కాలేజీలో చేర్పించింది.

"బాబాయ్‌కి నాన్నేగా చెప్పించారు. శేషు ఫీజు అడగండి." నేనొక ఉచిత సలహా పడేశాను.

"ఎందుకు అడిగిలేదనిపించుకోవడం. అయినా మనం అడగకుండానే వాళ్ళ అవసరాలన్నీ ఏకరువు పెడుతుంటారుకదా!" అమ్మ బట్టలు మడతపెడుతూ అంది. మా ఇంట్లో పనిమనిషి లేదు. నాకు వీలయినంత సాయం చేస్తుంటాను. అయినా నిర్విరామంగా పనిచేస్తూనే ఉంటుంది.

"ఏయ్! ఏం చేస్తున్నారు?" వరండాలోంచి శేషు ఎవరిమీదో అరుస్తున్నాడు. ఇవాళెందుకో వీడు పెందరాడే వచ్చేశాడు. ఇంటర్లో పది దాటాక ఇంటికి వచ్చే అలవాటు ఇంజినీరింగులో చేరినా వదల్లేదు. ఏం చేస్తాడో!

"పూలు కోసుకుంటున్నాం శేషన్నాయ్." శ్యాము మందార పూలు, కిరణ్ జాజిపూలు కోస్తున్నారు.

"కోసింది చాల్లే. వెళ్ళండి."

"పూజకి మందారాలు, తల్లోకి జాజిపూలు కోసుకురమ్మంది అమ్మ." కిరణ్‌గాడు చేతికందినన్ని పచ్చిమొగ్గల్తో కూడా కోసేస్తున్నాడు.

"అలాగా అయితే మీ ఇంటిముందు వేసుకోండి. ఎప్పుడన్నా ఒక చెంబుడు నీళ్ళు పొయ్యడం కానీ, ఎండాకులు తియ్యడం కానీ చేశారా? చెట్టంతా ఖాళీ చెయ్యడం మటుకు వచ్చు" శేషు మొహం అంతా ఎర్రగా చేసుకుని కిరణ్ దగ్గరకి వెళ్ళాడు.

"శేషూ! ఇలారా!" అమ్మ శేషుని లోపలికి తీసుకెళ్ళింది.

"ఏం నీకు పూజకి అక్కర్లేదా! చెట్టంతా ఊడ్చేస్తున్నారు రోజూ!" శేషు కోపంగా అన్నాడు. నాకైతే శేషు మాటలు న్యాయంగానే అనిపించాయి. వాళ్ళింటి ముందు తక్కువ స్థలం ఉంది. ఒక వరస క్రోటన్స్ మాత్రం వేసుకున్నారు.

"ఊరుకో! నీకు ఇంజినీరింగులో చేరాక కోపం ఎక్కువైంది" అమ్మకి పిన్ని ఏమైనా అనుకుంటుందేమో అని భయం.

"నాలుగు పూలు కోసుకుంటే ఏమైందక్కా? శేషు ఏమన్నాడు శ్యాము ఏడుస్తూ వచ్చింది." శారద పిన్ని రానే వచ్చింది.

"నాలుగు పూలా? మొగ్గలు కూడా వదలట్లేదు రోజూ" శేషు మళ్ళీ లేచాడు.

"శేషూ! నువ్వూరుకుంటావా?"

"రోజూ ఊరుకుంటూనే ఉన్నాను. చాకరీ చేసేది నువ్వూ, షోకులు చేసుకునేది వాళ్ళూ."

"అబ్బా! నీకెందుకురా. నాకు లేనిది. నోర్మూసుకో." అమ్మ ఆ మాత్రం పరుషవాక్యం అనగా నేనెప్పుడూ వినలేదు.

"నువ్వనలేక వాడిచేత అనిపిస్తున్నావు. పూజకి రెండుపూలు కోసుకుంటే ఎకరాలు కరిగిపోతాయా!" శారద పిన్ని మాటలకి నాక్కూడా కోపం వచ్చింది.

"ఎకరాలేం కరిగిపోవు కానీ మాకు పూజకి ఏం ఉండటంలేదు. అందుకే వాడు ఊరుకోలేక అన్నాడు." అమ్మని వంటింట్లోకి తీసుకెళుతూ అన్నాను.

శారద పిన్ని కోపంగా వాళ్ళింటికి వెళ్ళిపోయిమింది.

వినేవాళ్ళకి ఏంటి సిల్లీగా పోట్లాడుకుంటున్నారు పూలకోసం అనిపిస్తుంది. కామన్‌గా ఉన్న పూలనైనా అందరూ సమానంగా పంచుకోవాలి అనే ఆలోచన ఉండాలనిపిస్తుంది నాకెపుడు. అలాంటిది మా ఇంట్లో చెట్లు, వాళ్ళ సొంతవిలాగా అనుకుని..... ఇవాళే కాదు. రోజూ అదే తంతు. ఎపుడూ లేనిది శేషు ఏంటి? అలా రెచ్చిపోయాడు?

అయినా ఇంజినీరింగ్‌లో చేరాక మారాడేమో అనిపిస్తుంది. ఎప్పుడూ మూడీగా ఉండడం. ఏదైనా కావాలంటే దబాయించి తీసుకోవడం.... చదువెలా ఉందో కనుక్కోవాలి.. నాకెందుకో భయం వేసింది.

నాలుగు తరాల క్రితం మా పూర్వీకులు కరువు ప్రాంతంనుంచి ఈ ఊరు వలసి వచ్చేశారట. కృష్ణవేణి నదీ తీరం. పాడి పంటలకి లోటు లేదు. దాంతో పండితులకి కూడా ఆదరం పుష్కలంగానే లభించేదట. మా తాత ముత్తాతలు జ్యోతిషంలోనూ,

వ్యాకరణంలోనూ ఆరితేరిన పండితులు. ముహూర్తాలు పెట్టడానికీ, జాతక చక్రం వేయించుకోడానికి వచ్చే పోయేవారితో ఇల్లు కళకళలాడుతుండేదట.

మా తాతగారి తండ్రి ఇపుడు మేముంటున్న ఇల్లు కట్టించి, దగ్గర్లో ఉన్న ఊర్లో నాలుగెకరాలు పొలం కూడా ఏర్పర్చుకోగలిగారు. మాముత్తాతగారి విద్య మీద గౌరవంతో చల్లపల్లి రాజావారు పొలం ఇచ్చారని అంటారు. కాలక్రమేణా పిల్లల్ని బడికి పంపడం, ఇంగ్లీషు చదువులు చదివించడం అన్ని పండిత కుటుంబాల్లోనూ అనివార్యమైంది. మా తాతగారొక్కరే సంతానం. అయినా జ్యోతిషశాస్త్రంలో దిట్టేనట.

మా నాన్నగారు బి.ఏ. బి.యిడి చదివి స్కూలు టీచరుగా చేరితే, బాబాయి డిగ్రీ అవగానే బాంకులో చేరాడు. ఇద్దరికీ మధ్య ఇద్దరాడపిల్లలు. మా అత్తలిద్దరి పెళ్ళికీ పొలం అమ్మేశారు. మా తాతగారు, బామ్మ సంవత్సరం తేడాలో పోయారు.

ఇంటికి పెద్దకొడుకు అని పెద్దవాటా నాన్నగారికివ్వాలని బాబాయి పంపకాలప్పుడు ఉదారంగా ప్రవర్తించాడు. నిజంగానే మాకు పెద్ద వరండా, హాలు, పెద్ద భోజనాలగది వచ్చాయి. ముందు వెనక జాగా కూడా ఉంది. అందరం నిజమే కాబోలనుకున్నాం. కాని బాబాయ్ వాటా కొచ్చిన మూడు గదుల ప్రక్కన ఇంటిని మించిన స్థలం ఉంది. అది ఆయనకి వెళ్ళింది. అందులోనే కావల్సినట్లు గదులు వేసుకున్నారు వాళ్ళు.

ఈ మధ్య తగ్గింది కానీ, ఇదివరకు మా అత్తలు తరచు మాఇంటికి వచ్చేవారు. వాళ్ళు వచ్చారని, ప్రక్కనున్న బాబాయ్ వాళ్ళు సరేసరి. తాతగారున్నప్పటిలాగే చాలాకాలం మా ఇంట్లో సాగింది. నెమ్మదిగా అమ్మ మర్యాదలు తగ్గించింది. రెండుకూరలు చేసేది ఒక కూర, సాంబారు బదులు చారు... ఇలా. అర్థం చేసుకున్నారో లేక ఎవరి సంసారాలు వాళ్ళు చూసుకోవడంలో మునిగారో కానీ రద్దీ తగ్గింది. మాక్కూడా ఖర్చులు పెరిగాయి కదా!

అంతమంది వస్తూపోతున్నా, మా శేషు మాత్రం ఎక్కువ ఎవరితో కలిసేవాడు కాదు. కొంచెం కూరకానీ, రెండు పూరీలు తగ్గితే మాత్రం ఎవరున్నా పేచీ పెట్టేసేవాడు. అత్తల పిల్లలతో ఆడేవాడు కాదు. తన చదువు లేదా బైట స్నేహితులతో గడపడం. ఒకదశలో నాన్నగారు బెంగపెట్టుకున్నారు కూడా! ఇంజినీరింగులో చేరాక కాస్త ఊపిరి పీల్చుకున్నారు.

ఒక్క విషయలో మాత్రం నేను శేషుతో ఏకీభవించేదాన్ని. శ్యాము, కిరణ్ వాళ్ళు సొంతంలా మా ఇంట్లో వస్తువులు వాడుకోవడం, స్కూల్నించి వచ్చి మా ఇంట్లో ఫలహారం చెయ్యడం నచ్చేది కాదు. మేం ఎప్పుడూ వెళ్ళలేదు. మాకు పడక గదే లేదు. హాల్లో పరుపులు వేసుకోవడమే. పగలు ఎత్తేసి ఒకమూల పెట్టేసి ఫోల్డింగ్ బల్ల వేసుకుని చదువుకుంటాం. ఎవరొచ్చినా ఇంక అక్కడే

ఒకసారి మా చిన్నత్త వచ్చినప్పుడు... తననీ, మామయ్యనీ పిల్లల్నీ, "డిన్నర్‌కి రమ్మన్నారు" అంటూ బాబాయ్ వాళ్ళింటికి వెళ్ళారు. ఆదివారం సాయంత్రం నాల్గింటికి వెళ్ళినవాళ్ళు ఎనిమిదింటికి మా ఇంటికి వచ్చారు. వాళ్ళతో బాబాయ్ వాళ్ళూను. "డిన్నర్" అయి కబుర్లు చెప్పుకోడానికి వచ్చారనుకున్నాం.

"వదినా! కూరగాయలేం ఉన్నాయ్" చిన్నత్త నీరసంగా. నేను, శేషు ఒకరి మొహం ఒకరం చూసుకున్నాం.

"అదేం పాపా! డిన్నర్ అవలేదా?" చిన్నత్తని 'పాప' అంటారు.

"ఎక్కడొదినా! ఎనిమిదింటి వరకు పేకాడుకున్నాం. శారద వంటి చేద్దామని వంటింట్లోకి వెళ్ళింది. 'గాస్' అయిపోయిందని తిరుగు టపాలో వెనక్కి వచ్చింది. అబ్బ! కడుపులో ఎలుకలు పరుగెడుతున్నాయి. ఏదైనా పెట్టు." చిన్నత్త కాస్తాగితే కళ్ళు తిరిగి పడేట్టుంది స్పేర్ సిలిండర్ లేదా? ఎవరడుగుతారు?

అప్పుడు రాత్రి తొమ్మిదవుతుంటే... ఎనిమిది మందికి, అమ్మ బంగాళ దుంపలు వేయించి, చారుపెట్టి, అన్నం వండి వడ్డించింది. "వాళ్ళింట్లోంచి కూరగాయలేనా తేవచ్చుగా! రేపూ, ఎల్లుండీ మనకి పచ్చడిమెతుకులే గతి" శేషు కోపంగా అన్నాడు.

నిజమే కదా! గాస్ అయిపోయిందికానీ, "డిన్నర్"కి తెచ్చిన కాయగూరలుంటాయి. అవి తేవచ్చుకదా!

"హు! వీళ్ళు ప్రక్కనుండడం వల్ల మనకి ఎంతో లాభం." గొణుగుతున్న శేషు నోరు నొక్కుతూ పుస్తకాలు తీసుకుని వీధి వరండాలోకి వెళ్ళిపోయాను. నావెనకాలే వాడూను.

కష్టపడి ఏకాగ్రత కుదుర్చుకుని, హోం వర్క్ చేసుకుని పడుకునేసరికి పదకొండయింది... శేషు, నాన్నగారు, మామయ్య వరండాలో, మేము హాల్లో. బాబాయ్, పిన్నీ వాళ్ళింట్లోకి వెళ్ళి వెచ్చగా పడుకున్నారు.

(తరువాయి భాగం వచ్చే సంచికలో)